νια φάνηκαν στὰ λεπτὰ δάχτυλά της.

—Πάρε τὸ αἷμα μου μ' ἕνα φίλημά σου, ἂν μ' ἀγαπᾶς! τοῦ εἶπε τότε ἡ Λιζέττα, ἁπλώνοντας πρὸς τὰ χεῖλη του τὸ πληγωμένο της χέρι.

Αὐτὸς ὅμως γύρισε ἀλλοῦ τὸ πρόσωπό του.

Τότε ἡ Λιζέττα κλαίγοντας, ἔφυγε τρέχοντας ἀπὸ κοντά του.

—Λιζέττα! φώναζε ὁ Ἐρρῖκος. Λιζέττα, ἔλα, μὴν φεύγεις!...

Μὰ ἡ Λιζέττα βρισκόταν πειὰ μακρυὰ καὶ δὲν τὸν ἄκουγε.

* * *

Αὐτὸ ἦταν ὅλο...

Μιὰ γυναῖκα πέρασε, ἕνα τριαντάφυλλο ἔπεσε... Ἕνας νέος εἶδε τὴν γυναῖκα, πῆρε τὸ τριαντάφυλλο καὶ μιὰ ἀθῶα κοπέλλα πληγώθηκε ἀπὸ τ' ἀγκάθια του.

Αὐτά, αὐτα μόνο, ἔφταναν γιὰ νὰ γίνη ἕνα δρᾶμα.

Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ πρωΐ, ὁ Ἐρρῖκος δὲν συλλογιζοταν πειὰ παρὰ τὴν ὡραία ἄγνωστη.

Ἔμαθε ποῦ βρισκόταν ὁ πύργος της, τὴν παραμόνευε ὅταν ἐπρόκειτο νὰ βγῆ ἔξω, κ' ἔτρεχε ξοπίσω της στὸ δάσος...

Μὰ ἐκείνη, γερνοῦσε λαντα ἀδιάφορη ἀπὸ μπροστά του, πάντα χλωμὴ σὰν μάρμαρο, μέσα στὸ μαῦρο φορεμά της...

Τέλος μιὰ μέρα, ὁ φτωχὸς νέος, μὴ μπορῶντας πειὰ νὰ συγκρατήση τὸ αἴσθημα ποὺ τοῦ πλημμύριζε τὴν καρδιά του, ἀποφάσισε νὰ τῆς μιλήση. Τὴν παραμόνεψε σ' ἕνα μονοπάτι τοῦ δάσους, κι' ὅ-αν σὲ λίγο τὴν εἶδε νὰ παρουσιάζεται, ὑπέροχη σὰν πάντα, προχώρησε ὁλόϊσα πρὸς τὸ ἄλογό της ποὺ κάλπαζε.

Ἐκείνη μόλις πρόφτασε νὰ τὸ συγκρατήση καὶ νὰ μὴ τὸν παρασύρη.

— Εἶστε τρελλός! τοῦ φώναξε. Λίγο ἔλειψε νὰ σᾶς ρίξω κάτω!

Τότε ὁ Ἐρρῖκος, μὲ φωνὴ σταθερή, τῆς εἶπε:

— Δὲν μὲ θυμᾶστε λοιπὸν καθόλου; Περάσατε μιὰ μέρα, ἀπ' ἐδῶ, μὲ τὸ ἄλογό σας, ἐνῶ ἐγὼ καθόμουν ἐπάνω στὴ χλόη. Ἦταν μαζύ μου κι' ἡ ἀραβωνιαστικιά μου, μὰ ἀπ' τὴ στιγμὴ αὐτὴ δὲν θέλω πειὰ νὰ τὴν ξέρω. Περάσατε χωρὶς νὰ μὲ κυττάξετε, ἀλλ' ἐγὼ πρόφτασα νὰ σᾶς θαυμάσω, σὰν μιὰ μαγικὴ ὀπτασία. Περάσατε καὶ δὲν ἔμεινε ἀπὸ σᾶς τίποτα ἄλλο, παρὰ μόνο αὐτὸ τὸ ρόδο ποὺ ἀπὸ τότε τὸ ἔχω ἐπάνω στὴν καρδιά μου.

— Εἶστε τρελλός!... φώναξε πάλι ἡ ὡραία ἀμαζόνα. Ἀφῆστε με νὰ περάσω.

Ὁ Ἐρρῖκος ὅμως δὲν ὑποχώρησε, ἀλλὰ ἁπλώνοντας τὰ χέρια του πρὸς αὐτήν, φώναξε:

— Ναί!... Σᾶς ἀγαπῶ σὰν τρελλός!... Εἶμαι τρελλός, τρελλὸς ἀπὸ ἀγάπη γιὰ σᾶς!...

— Φύγετε! φώναξε πάλι ἡ νέα.

Κι' ἐπειδὴ ὁ Ἐρρῖκος δὲν σάλευε ἀπὸ τὴ θέσι του, σήκωσε τὸ χέρι της καὶ τὸν χτύπησε μὲ τὸ μαστίγιό της στὸ πρόσωπο.

Ὁ φτωχὸς νέος οὔρλιαξε ἀπὸ τὸν πόνο του. καὶ παραμέρισε.

Τότε ἡ ἀμαζόνα ἔσπρωξε τὸ ἄλογό της ἐμπρὸς κι' ἀπομακρύνθηκε καλπάζοντας.

Ὁ Ἐρρῖκος, ἔμεινε ἐκεῖ, μὲ τὸν θάνατο μέσα στὴν καρδιά του. Ἔννοιωθε τὸ πρόσωπό του νὰ καίη ἀπὸ τὸ χτύπημα, μὰ ἡ πληγὴ τῆς ψυχῆς του τὸν ἐβασάνιζε πιὸ πολύ.

Καὶ τότε ξαφνικὰ θυμήθηκε τὴ γλυκειά του Λιζέττα, ποὺ τόσο τὴν εἶχε πικράνει. Ἡ σκέψη της τὸν ἀνακούφισε κάπως καὶ σιγὰ σιγά, συντριμμένος κ' ἐκμηδενισμένος, τράβηξε γιὰ τὸ σπίτι της. στὸ ὁποῖο τόσες μέρες εἶχε νὰ πάη.

Ἐκεῖ ὅμως ἔμαθε ξαφνικὰ πὼς ἡ ἀραβωνιαστικιά του ἦταν ἑτοιμοθάνατη. Τὸ χέρι της εἶχε πάθει μόλυνσι ἀπὸ τ' ἀγκάθια τοῦ ρόδου ποὺ τὸ πλήγωσαν κ' ἐπειδὴ ὁ γιατρὸς δὲν μπόρεσε νὰ τὴν προλάβη, ἡ μόλυνσις εἶχε ἁπλωθεῖ σ' ὅλο τὸ μπρ-σο.

Φώναξαν τότε ἕνα γιατρὸ ἀπὸ τὴν γειτονικὴ πόλι, ὁ ὁποῖος εἶπε πὼς ἔπρεπε νὰ κοπῆ τὸ χέρι, μὰ ἡ Λιζέττα δὲν τὸ ἤθελε αὐτὸ μὲ κανένα τρόπο. Προτιμοῦσε νὰ πεθάνη παρὰ νὰ χάση τὸ χέρι της.

Ὁ Ἐρρῖκος, κλαίγοντας τώρα, τῆς ζητοῦσε συγγνώμη.

Ἡ φτωχὴ νέα τὸν ἀγαποῦσε πάντα τόσο, ὥστε ὄχι μόνο τὸν συχώρεσε, ἀλλὰ καὶ πέθανε εὐτυχισμένη στὴν ἀγκαλιά του.

Μὰ κι' ὁ Ἐρρῖκος δὲν ἔζησε πολὺν καιρό, ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατο τῆς Λιζέττας. Τὸ ἀδύνατο στῆθος του, δὲν μπόρεσε ν' ἀνθέξη σὲ τόσες συγκινήσεις.

Ἀλλὰ παρ' ὅλες τὶς τύψεις καὶ τὸν πόνο ποὺ εἶχε νοιώσει γιὰ τὸ θάνατο τῆς ἀραβωνιαστικιᾶς του, πέθανε ψιθυρίζοντας τὸ ὄνομα τῆς ὡραίας ἀμαζόνας, καὶ φυλάγοντας σὰν ἱερὸ κειμήλιο τὸ μοιραῖο θανάσιμο ρόδο, ἐπάνω στὴν καρδιά του...

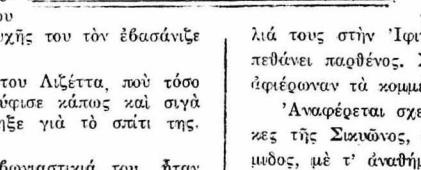

ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΠΟΙΚΙΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἡ ἑκατονταετηρὶς τῶν σπίρτων. Ἡ δραματικὴ ζωὴ τοῦ ἐφευρέτου των. Πῶς πέθανε τρελλός. Τὸ βαθύτερο ἀνθρακωρυχεῖο τοῦ κόσμου. Τὰ μαλλιὰ τῶν γυναικῶν στὴν ἀρχαιότητα. Πῶς τὰ ἔκοβαν καὶ τ' ἀφιέρωναν σὲ διάφορες θεότητες. Τὸ χτένισμα τῶν Ἀτθίδων, κτλ.

Τὰ πρῶτα σπίρτα, τὰ ὁποῖα ἦσαν κέρινα καὶ εἶχαν ὡς βάσι τους τὸ φώσφορο, ἀνεκαλύφθησαν τὸ 1832, δηλαδὴ πρὸ ἑκατὸ ἐτῶν. Ὁ ἐφευρέτης τους παρέμεινε γιὰ λίγο καιρὸ ἄγνωστος, ἀπὸ τὶς νεώτερες ὅμως ἔρευνες ἐξακριβώθηκε ὅτι ὁ ἄνθρωπος, στὸν ὁποῖον χρωστοῦμε τὰ σπίρτα, ἦταν ὁ Ἰωάννης Φρειδερῖκος Κάμμερερ ἀπὸ τὴν Δαρμστάτη.

Ὁ ἐφευρέτης αὐτὸς εἶχε πολὺ περιπετειώδη ζωή. Στὴν ἀρχὴ ἦταν κοσκινᾶς, ἀργότερα καπελλᾶς καὶ στὸ τέλος μικρέμπορος. Κατὰ τὸ 1832, ὅμως, ἐπειδὴ ἀνακατεύθηκε σὲ κάποιο ἐπαναστατικὸ κίνημα. συνελήφθη καὶ φυλακίστηκε. Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὴν παράδοσι, ὁ Κάμμερερ ἐφεῦρε τὰ σπίρτα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς φυλακίσεώς του. Ἀργότερα κατώρθωσε νὰ δραπετεύση ἀπὸ τὴ φυλακή του καὶ κατέφυγε στὴν Ἑλβετία, ὅπου καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του. Στὴν Ἑλβετία ὁ Κάμμερερ ἵδρυσε ἕνα ἐργοστάσιο σπίρτων, τὸ ὁποῖο λειτουργοῦσε λαμπρὰ καὶ τοῦ ἀπέδιδε σημαντικὰ κέρδη. Τὰ μεγάλα ὅμως βάσανα ποὺ εἶχε περάσει στὴ ζωή του, ἐκλόνισαν τὴν ὑγεία του καὶ ἔπειτ' ἀπὸ λίγο καιρὸ παρουσιάστηκαν στὸν Κάμμερερ τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς διανοητικῆς διαταράξεως. ἡ ὁποία δὲν ἄργησε νὰ καταλήξη σὲ καθαρὴ τρέλλα. Ὁ Κάμμερερ κλείσθηκε τότε σὲ μιὰ κλινικὴ καί, ὕστερα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μαρτύριο, ἀπέθανε χωρὶς ν' ἀποκτήση τὸ λογικό του.

* * *

Τὸ βαθύτερο ἀνθρακωρυχεῖο τοῦ κόσμου βρίσκεται στὸ Σιτυ-Ντιμ τοῦ Τράνσβααλ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δυὸ συνεχόμενα φρεατα καὶ τὸ βάθος του φτάνει τὰ 2135 μέτρα, ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς! Παρ' ὅλα αὐτά, οἱ ἐργάται, οἱ ὁποῖοι εἶνε καταδικασμένοι νὰ ἐργάζονται στὸ ἀφάνταστο αὐτὸ βάθος, δὲν ὑποφέρουν καθόλου χάρις στὰ τελειότατα μηχανήματα ἀερισμοῦ καὶ φωτισμοῦ ποὺ λειτουργοῦν ἐκεῖ κάτω!

* * *

Ἡ γυναῖκες τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, ἔκοβαν τὰ μαλλιά τους ὁριζόντια ὡς τὸν τράχηλο, καὶ τὰ χτένιζαν πρὸς τὰ πίσω.

Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα τ' ἀγόρια ἔκοβαν συνήθως γιὰ πρώτη φορὰ τὰ μαλλιά τους σὲ ἡλικία δώδεκα ὡς δεκαπέντε χρόνων. Τὰ κορίτσια πάλι ἔκοβαν τοὺς πλοκάμους των τὴν παραμονὴ τοῦ γάμου των καὶ τοὺς προσέφεραν ὡς ἀνάθημα στὴν Ἄρτεμι καὶ στὶς Μοῖρες.

Ἡ γυναῖκες ὅμως τῆς Κορίνθου, ἀφιέρωναν τοὺς κομμένους βοστρύχους των στὴν Ἀφροδίτη, τὴν ὁποία θεωροῦσαν προστάτιδά τους.

Στὰ Μέγαρα πάλι ἐπικρατοῦσε ἡ συνήθεια. νὰ προσφέρουν οἱ μελλόνυμφοι τὰ κομμένα μαλλιά τους στὴν Ἰφινόη, τὴ θυγατέρα τοῦ Ἀλκαθόου, ἡ ὁποία εἶχε πεθάνει παρθένος. Στὴν Ἀθήνα τέλος καὶ στὸ Ἄργος ἡ γυναῖκες ἀφιέρωναν τὰ κομμένα μαλλιά τους μονάχα στὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶ.

Ἀναφέρεται σχετικῶς ἀπὸ κάποιον ἱστορικὸ ὅτι κάποτε ἡ γυναῖκες τῆς Σικυῶνος, εἶχαν σκεπάσει ἐντελῶς ἕνα ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος, μὲ τ' ἀναθήματα τῶν μαλλιῶν τους. Γιατί στὴ Σικυῶνα ἐπικρατοῦσε τὸ ἔθιμο νὰ κόβουν ἡ γυναῖκες τὰ μαλλιά τους καὶ εἰς ἔνδειξιν πένθους. Συνήθιζαν ἐπίσης νὰ ρίχνουν τοὺς κομμένους βοστρύχους των στὸ τρικυμισμένο πέλαγος γιὰ νὰ ἐξευμενίζουν τὴν ὀργὴ τῶν θαλασσίων θεοτήτων.

Ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι ἡ γυναῖκες τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν πασπάλιζαν τὰ μαλλιά τους μὲ χρυσόσκονη καὶ τὰ στόλιζαν μὲ πολυτίμους λίθους καὶ μὲ χρυσᾶ τεχνητὰ τζιτζίκια. Τὸ χτένισμα τῶν Ἀτθίδων ἦταν ἐξαιρετικὰ ἐπιμελημένο παρ' ὅλη τὴν φαινομενικὴ ἁπλότητά του.

Τὰ νέα κι' ἀνύπαντρα κορίτσια τῶν Ἀθηνῶν, τύλιγαν τὶς πλεξίδες των σὰν στέφανο γύρω στὸ κεφάλι τους, ἐνῶ ἡ παντρεμμένες τὰ ἔδεναν κότσο πίσω στὸ σβέρκο, ἢ τὰ ἔπλεκαν σὲ χοντρὲς πλεξίδες, ἀφίνοντός τα νὰ πέφτουν στὶς πλάτες τους.
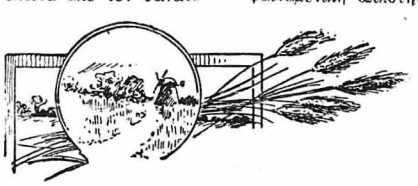
Ἡ Ρωμαῖες δέσποινες γιὰ νὰ κάνουν τὰ μαλλιά τους νὰ φαίνωνται πιὸ ξανθά, τὰ πασπάλιζαν μὲ κίτρινη γῦρι λουλουδιῶν.